



ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΚΤ-ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΙΜΟ

Mario DRAGHI

Πρόεδρος

Κα Εύα Καϊλή
Μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
60, rue Wiertz
B-1047 Βρυξέλλες

Φρανκφούρτη, 27 Μαρτίου 2019

L/MD/19/84

Σχετ.: Η επιστολή σας (QZ-002)

Αξιότιμο μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κα Καϊλή,

Στην επιστολή που απευθύνετε στον κ. Andrea Enria, Πρόεδρο του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, την οποία διαβίβασε ο κ. Roberto Gualtieri, Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής, μαζί με συνοδευτική επιστολή στις 16 Ιανουαρίου 2019, θέσατε ερωτήματα σχετικά με θέματα που δεν εμπίπτουν στα εποπτικά καθήκοντα της ΕΚΤ. Για αυτόν τον λόγο, ο κ. Enria προώθησε σε εμένα την επιστολή σας.

Όπως επισημαίνετε στην επιστολή σας, μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 έχουν υλοποιηθεί μεταρρυθμίσεις στη δομή της εποπτείας και έχει ληφθεί σειρά μέτρων πολιτικής με σκοπό τη βελτίωση της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Πολλά από αυτά τα μέτρα πολιτικής αφορούσαν τις τράπεζες, σημειώθηκε όμως σημαντική πρόοδος και όσον αφορά την ενίσχυση του κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου της ΕΕ για τα μη τραπεζικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την αντιμετώπιση των κινδύνων που απορρέουν από τον σκιώδη τραπεζικό τομέα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι έχουν διαμορφωθεί διάφοροι νέοι κανόνες για τον τραπεζικό τομέα με σκοπό την αποτύπωση των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων όσων σχετίζονται με τη συγκέντρωση, που απορρέουν από δραστηριότητες εκτός ισολογισμού και μη τραπεζικές δραστηριότητες. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν, μεταξύ άλλων: (i) ο δείκτης μόχλευσης, ο οποίος αποτυπώνει τόσο τα εντός όσο και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία, (ii) το νέο πλαίσιο τιτλοποιήσεων, το οποίο διασφαλίζει ότι οι εν λόγω δραστηριότητες είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένες στο τραπεζικό σύστημα, (iii) οι κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) σχετικά με τα όρια για τα ανοίγματα έναντι οντοτήτων του σκιώδους τραπεζικού

Διεύθυνση
European Central Bank
Sonnemannstrasse 20
60314 Frankfurt am Main
Germany

Ταχυδρομική διεύθυνση
European Central Bank
60640 Frankfurt am Main
Germany

Τηλ.: +49-69-1344-0
Φαξ: +49-69-1344-7305
www.ecb.europa.eu

συστήματος (iv) οι κεφαλαιακές απαιτήσεις με μεγαλύτερη ευαισθησία στον κίνδυνο όσον αφορά τις επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών σε κεφάλαια.¹

Πλέον των νέων κανόνων για τις τράπεζες, έχουν εγκριθεί ορισμένες μεταρρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των μη τραπεζικών οντοτήτων και δραστηριοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα στην ΕΕ. Για παράδειγμα, η οδηγία σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων και ο κανονισμός για τα αμοιβαία κεφάλαια της χρηματαγοράς² θεσπίστηκαν με σκοπό την ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου που αφορά τον τομέα των αμοιβαίων κεφαλαίων επενδυτικού χαρακτήρα, ενώ ο κανονισμός για τις υποδομές της ευρωπαϊκής αγοράς και ο κανονισμός για τις συναλλαγές χρηματοδότησης τίτλων αφορούν τους κινδύνους που απορρέουν, αντίστοιχα, από τις αγορές παραγωγών και συναλλαγών χρηματοδότησης τίτλων.

Όπως επισημαίνετε, η στενή παρακολούθηση του σκιώδους τραπεζικού τομέα είναι σημαντική για τον εντοπισμό των κινδύνων που προέρχονται από τη μη τραπεζική χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση. Για τον σκοπό αυτό, μετά την εκδήλωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης τέθηκαν σε εφαρμογή διάφορες διαδικασίες. Για παράδειγμα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) δημοσιεύει ετήσια έκθεση παρακολούθησης του σκιώδους τραπεζικού συστήματος στην ΕΕ, στην οποία συνεισφέρουν οι ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές, οι εθνικές αρχές και η ΕΚΤ.³ Επιπλέον, η ίδια η ΕΚΤ ενημερώνει τακτικά για την αξιολόγηση που διενεργεί όσον αφορά τους συστημικούς κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ζώνης του ευρώ στην εξαμηνιαία έκδοσή της με τίτλο «Financial Stability Review» (Επισκόπηση για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα)⁴, η οποία συμπεριλαμβάνει τις εξελίξεις στον μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα.

Στην πρόσφατη έκδοση αυτής της επισκόπησης τονίζεται η σημασία αντιμετώπισης νέων και αναδυόμενων κινδύνων που απορρέουν από τη μη τραπεζική χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση, σε σχέση, μεταξύ άλλων, με τις πιέσεις που ασκούνται στη ρευστότητα του τομέα των αμοιβαίων κεφαλαίων επενδυτικού χαρακτήρα. Υπογραμμίζεται η ανάγκη στενής παρακολούθησης του τομέα αυτού και ανάπτυξης εργαλείων μακροπροληπτικής εποπτείας για τα αμοιβαία κεφάλαια επενδυτικού χαρακτήρα και άλλες μορφές μη τραπεζικής χρηματοδότησης. Ειδικότερα, διαπιστώνουμε την ανάγκη διάθεσης αυτών των εργαλείων στις αρχές της ΕΕ και τις εθνικές αρχές, γεγονός που θα τους επιτρέψει να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που προέρχονται από τον διαρκώς αναπτυσσόμενο μη τραπεζικό τομέα. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΚΤ υποστηρίζει στοχευμένες αλλαγές στο πλαίσιο διακυβέρνησης και στο λειτουργικό πλαίσιο του ΕΣΣΚ, οι οποίες εντάσσονται στην εν εξελίξει επανεξέταση του ΕΣΣΚ. Οι αλλαγές αυτές θα βελτιώσουν περαιτέρω τη

¹ Για μια επισκόπηση των παγκόσμιων εξελίξεων ως προς αυτό το θέμα, βλ. τη δημοσίευση «Assessment of shadow banking activities, risks and the adequacy of post-crisis policy tools to address financial stability concerns», Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, Ιούλιος 2017, η οποία διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.fsb.org/wp-content/uploads/P300617-1.pdf>.

² Επιπροσθέτως, η οδηγία για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) προβλέπει κανονιστικό πλαίσιο για τους ιδιώτες επενδυτές.

³ Για την πιο πρόσφατη έκθεση, βλ. την έκδοση «EU Shadow Banking Monitor No 3», ΕΣΣΚ, Σεπτέμβριος 2018, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση https://www.esrb.europa.eu/pub/pdf/reports/esrb.report180910_shadow_banking.en.pdf.

⁴ Βλ. την έκδοση «Financial Stability Review», ΕΚΤ, Νοέμβριος 2018, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://www.ecb.europa.eu/pub/fsr/html/index.en.html>.

συντονισμένη αντιμετώπιση των συστημικών κινδύνων στην ΕΕ και θα ενισχύσουν την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του ΕΣΣΚ.

Επιπλέον, η ΕΚΤ έχει αναπτύξει εργαλεία και υποδείγματα ανάλυσης για την αξιολόγηση, σε τριμηνιαία βάση, του δυνητικού κινδύνου γεγονότων συστημικού χαρακτήρα εντός του τραπεζικού συστήματος. Χρησιμοποιώντας αναλυτικά δεδομένα για τα χαρτοφυλάκια δανείων και τίτλων των πιστωτικών ιδρυμάτων, η ΕΚΤ αξιολογεί τους εν λόγω κινδύνους αποτιμώντας, σύμφωνα με ευνοϊκά και δυσμενή σενάρια, την έκταση των δυνητικών ζημιών που προκαλεί η μετάδοση αρνητικών επιδράσεων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Για τον σκοπό αυτό, λαμβάνονται υπόψη διάφοροι δίαυλοι μέσω των οποίων μπορούν να διαδοθούν, σε επίπεδο συστήματος, ιδιοσυγκρασιακές διαταραχές σε μεμονωμένες τράπεζες, ιδίως οι εξασφαλισμένες ή ανεξασφάλιστες άμεσες διμερείς απαιτήσεις μεταξύ τραπεζών και τα κοινά ανοίγματα σε μη ευχερώς ρευστοποιήσιμα στοιχεία ενεργητικού. Με βάση τις εν λόγω πληροφορίες, η ΕΚΤ εκτιμά τις δυνητικές ζημιές σε περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων μίας ή περισσότερων τραπεζών και την έκταση των άμεσων κεφαλαιακών ζημιών ή την επιδείνωση των συνθηκών στην αγορά χρήματος σε περίπτωση βεβιασμένων πωλήσεων (fire sales).

Επιπρόσθετα, οι προσπάθειες που καταβάλλονται σε επίπεδο μικροπροληπτικής εποπτείας αποσκοπούν στη βελτίωση της ανθεκτικότητας μεμονωμένων τραπεζών. Για τον σκοπό αυτό, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ καθορίζει τις εποπτικές της προτεραιότητες με βάση αξιολόγηση των βασικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι εποπτευόμενες τράπεζες στο σημερινό οικονομικό, κανονιστικό και εποπτικό περιβάλλον. Επιδιώκει δε να διασφαλίσει ότι οι τράπεζες αντιμετωπίζουν τους βασικούς τους κινδύνους αποτελεσματικά. Για το 2019 οι βασικοί παράγοντες κινδύνου για τον τραπεζικό τομέα που προσδιορίστηκαν είναι οι εξής: η γεωπολιτική αβεβαιότητα, το απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) και το ενδεχόμενο συσσώρευσης μελλοντικών ΜΕΔ, το ηλεκτρονικό έγκλημα και οι δυσλειτουργίες των πληροφοριακών συστημάτων, το ενδεχόμενο ανατιμολόγησης κινδύνου στις χρηματοπιστωτικές αγορές, το περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων, η αντίδραση των τραπεζών σε νέες και υφιστάμενες κανονιστικές διατάξεις, οι οικονομικές και δημοσιονομικές συνθήκες στη ζώνη του ευρώ, οι περιπτώσεις παραβάσεων, οι εξελίξεις στις αγορές ακινήτων, οι διαρθρωτικές επιχειρηματικές προκλήσεις, ο μη τραπεζικός ανταγωνισμός και οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το περιβάλλον.⁵

Άλλη μια πτυχή που χρήζει προσοχής είναι οι ενέργειες που θα πρέπει να αναληφθούν για την κανονιστική ρύθμιση και την εποπτεία μεγάλων, σύνθετων και διασυνδεδεμένων επιχειρήσεων επενδύσεων που ασκούν δραστηριότητες παρόμοιες προς τις τραπεζικές. Καθώς οι εν λόγω επιχειρήσεις μπορεί να ενέχουν συστημικούς κινδύνους, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η κανονιστική ρύθμιση και η εποπτεία τους ευθυγραμμίζονται με την κανονιστική ρύθμιση και την εποπτεία των συστημικών τραπεζικών ιδρυμάτων.⁶

⁵ Βλ. τη δημοσίευση «Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ: Οι εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ για το 2019», η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/priorities/html/ssm_supervisory_priorities2019_el.html.

⁶ Βλ. τη Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Αυγούστου 2018 σχετικά με την επανεξέταση της προληπτικής μεταχείρισης των επιχειρήσεων επενδύσεων (CON/2018/36), η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/celex_52018ab0036_el_txt.pdf.

Τέλος, απαιτούνται επίσης προσπάθειες σε επίπεδο ΕΕ για την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών της Επιτροπής της Βασιλείας σχετικά με τον εντοπισμό και τη διαχείριση των κινδύνων παρέμβασης.⁷ Κίνδυνοι παρέμβασης υφίστανται όταν οι τράπεζες παρακινούνται να παρέχουν χρηματοδοτική στήριξη σε άλλες οντότητες για λόγους φήμης και προκύπτουν από τις πολλές και ποικίλες διασυνδέσεις μεταξύ των τραπεζών και του σκιώδους τραπεζικού τομέα. Καθώς οι κίνδυνοι παρέμβασης δεν αποτυπώνονται γενικά από τις τυπικές απαιτήσεις κεφαλαίου και ρευστότητας, είναι σημαντικό οι εν λόγω διασυνδέσεις να γίνουν περισσότερο σαφείς.

Με εκτίμηση,
[υπογραφή]

Mario Draghi

⁷ Βλ. τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον εντοπισμό και τη διαχείριση των κινδύνων παρέμβασης (Guidelines - Identification and management of step-in risk), Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, Οκτώβριος 2017, οι οποίες είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση <https://www.bis.org/bcbs/publ/d423.pdf>.